

Skriftlig examination 1999

Skriftlig examination för specialistexamen i obstetrik och gynekologi genomfördes i slutet av mars. Sammanlagt skrev 26 kollegor på tre ställen, nämligen Malmö, Örebro och Göteborg. Vi i examinationsnämnden blev imponerade av hur duktiga och välinlästa våra blivande specialister är.

Vi lämnar nu möjligheter för alla intresserade att gå igenom skrivningen och försöka besvara frågorna. Facit finns att tillgå i slutet av Medlemsbladet.

Enligt tidigare förslag, bland annat från OGU, rekommenderas att handledare och ST-läkare inom obstetrik och gynekologi utnyttjar möjligheten att låta ST-läkare ”provskriva” för genomgång med handledare. Detta ger möjlighet att kontinuerligt under ST ha ett mål och gör kanske den skrivning som sker slutligen lättare att klara av.

Ian Milsom

Ordförande i SFOGs Examinationsnämnd

Instruktioner för deltagande i teoretiskt kunskapsprov ingående i specialistexamen i Obstetrik & Gynekologi 1999

Hjärtligt välkommen att delta i detta prov!

Frågorna är av tre typer;

- **Flervalsfrågor:** Dessa frågor är inte gjorda med någon språklig baktanke att söka förvilla eller söka pröva tolkningsförmågan av svenska språket etc. De skall tolkas så rakt och okomplicerat som möjligt.

Det finns tre svarsalternativ till varje påstående:

- Rätt** =
dessa rutor ikryssas om man är rimligt säker på sitt svar
- Fel** =
- Vet ej** = denna ruta ikryssas om man faktiskt inte vet hur det förhåller sig. Det är alltid säkrast att använda denna ruta om man är osäker.

För korrekt svar får man: +1 p

För felaktigt svar får man: -1 p

För ”Vet ej”-svar får man: 0 p

- **Kortvarsfrågor:** Här räknar man upp en serie fakta eller relevanta omständigheter utan några särskilda kringkommentarer. Korrekta, korta och distinkta svar poängsätts fördelaktigt. Lämnat svarsutrymme anger maximal längd på svar!
- **Essäfrågor:** Framställningen bör även här vara koncis, logiskt uppbyggd och rimligt uttömmande.

Läsbarheten i det skrivna måste ägnas särskild uppmärksamhet. Det icke odiskutabelt läsbara räknas som icke skrivet! Skrivningstiden är max 4 timmar. Varje skrivningssida märkes med en valfri personlig kod på framsidan (alternativt namn om anonymitet ej önskas). Skrivningen i sin helhet lägges i ett omärkt kuvert som förslutes.

Rättning av skrivningen beräknas vara avslutad om ca 5 veckor. Varje skrivningsdeltagare erhåller en sammanställning över samtliga uppnådda resultat relaterade till de använda koderna. Den som önskar göra anspråk på meriten att med godkänt resultat ha genomgått den teoretiska delen av specialistexamen kan med återopande av sin använda kod (insändes i handskrivnen form) ge sig tillkänna hos examinationskommitténs ordförande, docent Ian Milsom, kvinnokliniken SU/Östra, 416 85 Göteborg.
Fax: 031-19 29 40; E-mail: ian.milsom@obgyn.gu.se.

Lycka till!

SFOGs Examinationsnämnd gm Ian Milsom, ordförande

Specialistexamen i Obstetrik och Gynekologi 1999

Ämnesområde: Allmän gynekologi

Flervalsfrågor

1. HRT och bröstcancer.

	Rätt	Fel	Vet ej
a) Risken för bröstcancer ökar med 30% efter 15 års HRT?	☐	☐	☐
b) Gestagentillägg sänker denna risk	☐	☐	☐
c) Prognosen för kvinnor som fått bröstcancer under HRT är bättre än för de som ej haft HRT	☐	☐	☐
d) Bröstpalpation vid förskrivning av HRT reducerar bröstcancermortaliteten	☐	☐	☐
e) Undersökning med mammografi skall alltid genomföras före insättandet av HRT	☐	☐	☐

2. Cervix dysplasier

a) Sensitiviteten för att upptäcka dysplasi vid ett enstaka cytologprov uppskattas till 60-80%?	☐	☐	☐
b) Sensitiviteten ökar ej med dysplasins svårighetsgrad	☐	☐	☐
c) Den histologiska dysplasi graden är starkt korrelerad till malignitetspotentialen	☐	☐	☐
d) HPV typ 6 och 8 har ett samband med såväl skivepitelcancer som svår dysplasi	☐	☐	☐
e) Vid cytologprovtagning kräver cirka 4% av proven uppföljning (omtagning eller utredning)	☐	☐	☐

3. Följande tillstånd är associerade med dysfunktionell blödning.

	Rätt	Fel	Vet ej
a) Hypothyroidism	☐	☐	☐
b) Von Willebrands sjukdom	☐	☐	☐
c) Heparinbehandling	☐	☐	☐
d) Afibrinogenemi	☐	☐	☐
e) Trombocytopen purpura	☐	☐	☐

4. Primär amenorré är förknippat med

a) Craniopharyngeom	☐	☐	☐
b) Ovariell agenesi	☐	☐	☐
c) Celiaki	☐	☐	☐
d) Kongenital adrenal hyperplasi, AGS	☐	☐	☐
e) Testikulär feminisering	☐	☐	☐

Kortsvarsfrågor

5. Ange ekvipotens av följande gestagens effekt på endometriet vid peroral administrering: NETA (noretisteronacetat), LNG (levonorgestrel) och MPA (Medroxyprogesteronacetat).
6. Raloxifen (Evista) är ett nyregistrerat sk SERM preparat. Vad betyder SERM? Beskriv kortfattat verkningsmekanism och indikation.
7. Beskriv principer vid handläggning, utförande och kontroll vid medicinsk abort.
8. En 16-årig flicka inkommer akut med hög feber under pågående menstruation. Hon använder tampong. Vilket syndrom bör Du ha i åtanke och vilka ytterligare fynd styrker Din diagnos?

Essäfråga

- 9) Beskriv utredningsförfarandet av en patient med kvinnlig urininkontinens.

Ämnesområde: Obstetrik

Flervalsfrågor

1. Kejsarsnitt

	Rätt	Fel	Vet ej
a) Kejsarsnitt är jämfört med vaginal förlossning förenat med högre maternell mortalitet	☐	☐	☐
b) Kejsarsnitt innebär ökad risk för blödningar under nästa graviditet	☐	☐	☐
c) Förlossning med kejsarsnitt påverkar ej frekvensen placenta previa vid nästa graviditet	☐	☐	☐
d) Kombinationen placenta previa samt tidigare sectio ökar risken för hysterektomi p g a allvarlig blödning vid förlossningen (sectio)	☐	☐	☐
e) Antibiotikaproylax vid sectio p g a långdragen förlossning med långvarig vattengång påverkar ej frekvensen postoperativa infektioner	☐	☐	☐

2. Preeclampsii är en av de vanligaste graviditetskomplikationerna. I allvarliga fall kan även eclampsii utvecklas. Följande gäller vid behandling av eclampsii och behandling av högt blodtryck vid preeclampsii.

	Rätt	Fel	Vet ej
a) Magnesiumsulfat vid behandling av eclampsii minskar risken för recidiverande krampor jämfört med diazepam eller phenytoinpreparat.	☐	☐	☐
b) Kalciumkanalblockare verkar genom perifer kärldilatation	☐	☐	☐
c) ACE-hämmare kan användas för behandling av hypertoni under graviditet	☐	☐	☐
d) Labetalol (Trandate) är en av de vanligaste medicinerna för att behandla hypertoni vid preeclampsii. Den har både en β - och α -receptor antagonistisk effekt.	☐	☐	☐
e) Omedelbart efter ett eclampsianfall kan ses under 10-15 min en spontant övergående fosterljudspåverkan.	☐	☐	☐

3. Asymtomatisk bakteriuri

a) Asymtomatisk bakterieuri (ABU) definieras som närvaro av $\geq 10^5$ per ml urin vid två olika urinbestämningar och mittstråleprov utan samtidiga symtom på urinvägsinfektion hos patienten	☐	☐	☐
b) Obehandlad ABU under graviditet utvecklas till manifest pyelonefrit hos 25-30% av patienterna	☐	☐	☐
c) Bakteriell cystit förekommer hos 1-2% av gravida kvinnor och är ett delfenomen i den akuta pyelonefriten	☐	☐	☐
d) Idag rekommenderas att man behandlar patienter med symtom på urinvägsinfektion med växt av primärpatogen E Coli vid $\geq 10^3$ bakterier per ml urin	☐	☐	☐
e) Kan orsakas av anomalier i urinvägarna	☐	☐	☐

4. Andelen fullgångna barn med födelsevikt >4000g har i Sverige ökat från 16,9% 1973 till 20,3% 1995. Vid befarad macrosomi kan en åtgärd vara att inducera förlossningen för att undvika kejsarsnitt eller svår instrumentell förlossning för modern och barnet.

	Rätt	Fel	Vet ej
a) Ultraljudsskattad prediktion av macrosomi barn är betydligt bättre än klinisk undersökning	☐	☐	☐
b) Pelvimetri i beslutsunderlaget inför förlossning (oavsett skattad fostervikt) ökar andelen sectio	☐	☐	☐
c) Förlossningsinduktion vid befarad macrosomi medför inte färre instrumentella förlossningar och sectio	☐	☐	☐
d) Macrosomi medför inte ökad risk för plexusskador	☐	☐	☐
e) Förlossningsinduktion vid befarad macrosomi ger färre hjärnblödningar	☐	☐	☐

Kortsvarsfrågor

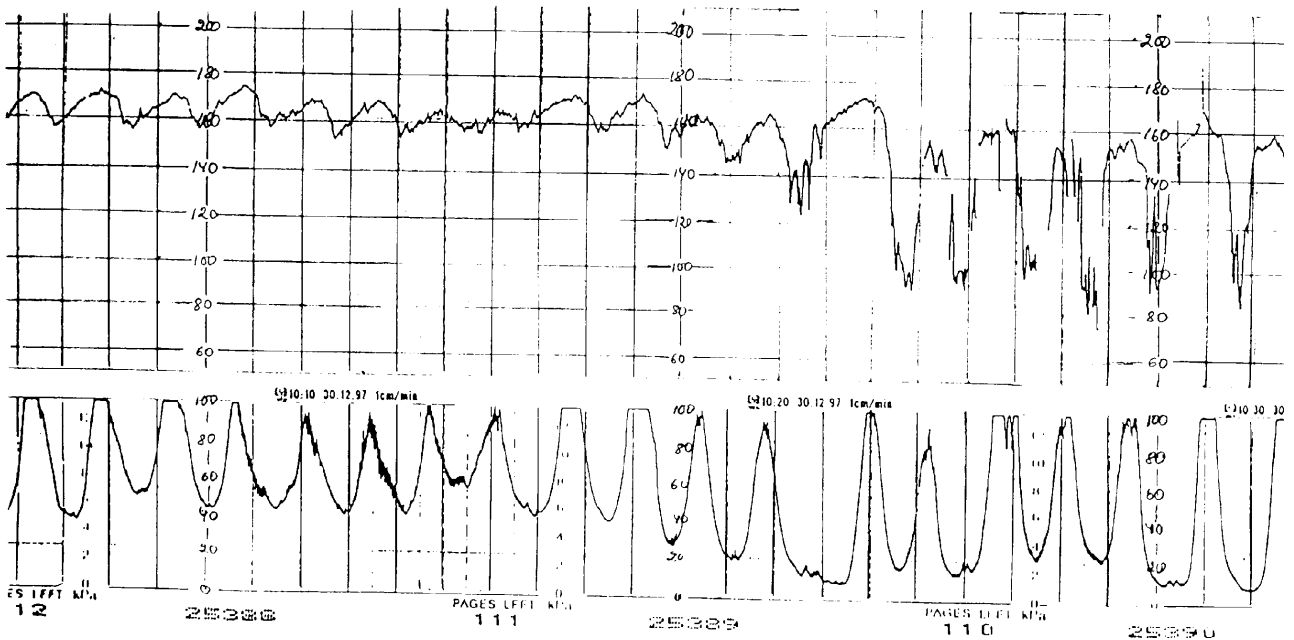
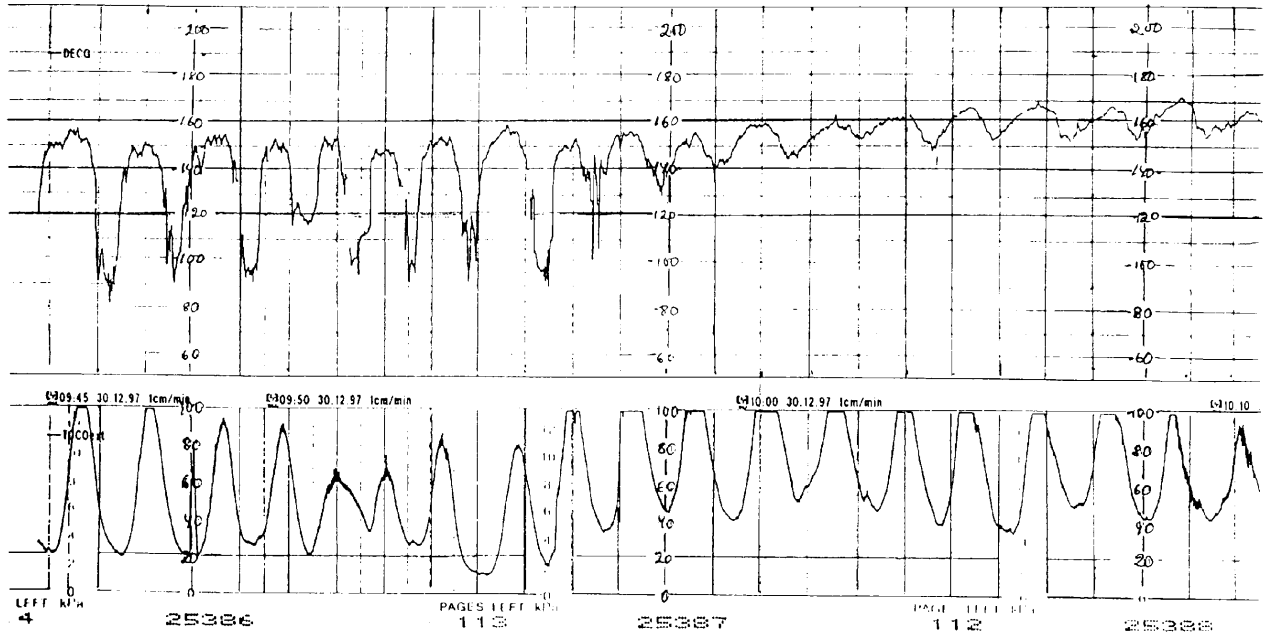
5. Skulderdystoci är en fruktad och ej undvikbar komplikation. Vilka åtgärder vidtar Du när Du blir kallad till förlossningen p g a skulderdystoci.

6. Vissa autoimmuna sjukdomar kan vara förenade med ökade risker under graviditet.

- Vilka antikroppar förekommer vid det s k antifosfolipidsyndromet?
- Har detta syndrom någon/några konsekvenser för graviditeten?

7. Förstföderska med initialt långdraget förlossningsförlopp. Amniotomi har gjorts 0700 när cervix var öppen 5 cm. Kl 0800 då cervix öppen 5-6 cm påbörjas Syntocinondropp. Du blir kallad till förlossningen 1020 av barnmorskan pga påverkade fosterljud. Du finner nedanstående CTG-remsa. Inre undersökning visar att cervix är öppet 8 cm och droppet går med 48 ml /timme.

- Bedöm CTG-bilden och den kliniska situationen.
- Finns anledning till åtgärder och i så fall vilka. Motivera gärna.

8. I-gravida med insulinbehandlad graviditetsdiabetes, ultraljud har visat en beräknad fostervikt 4.900 g i v 38+0. Hon inkommer till förlossningen i v 39+0 med spontant värkarbete. Förlossningen går långsamt framåt. När cervix är retraherad och f.f.d. huvud står vid spinae tar du skalp-ph p g a sena decelerationer. Skalp-ph är 7.16. Åtgärd? Motivera.

Essäfråga

9. Beskriv riskfaktorer, symtomatologi, och diagnossättning samt ange terapi vid bäckenventrombos hos den gravida kvinnan.

Ämnesområde: Reproduktionsmedicin

Flervalsfrågor

1. Prolaktin

	Rätt	Fel	Vet ej
a) Produceras i hypofysens framlob	☐	☐	☐
b) Plasmakoncentrationen stiger under graviditet	☐	☐	☐
c) Produktionen ökar av TRH	☐	☐	☐
d) Nivån sjunker under amning	☐	☐	☐
e) Nivån sjunker under behandling med tricykliska antidepressiva läkemedel	☐	☐	☐

2. Spermatogenesisen

a) Sker under en tidrymd av 120-130 dagar hos människa	☐	☐	☐
b) Är vid puberteten associerad med en ökning av testosteronvärdet	☐	☐	☐
c) Spermiemognad är beroende av både LH och FSH	☐	☐	☐
d) Är onormal hos män med karyotyp 47 XXY	☐	☐	☐
e) Är nedsatt vid cystisk fibros	☐	☐	☐

3. Endometrios

a) kan vara associerat med diffusa smärtor i underlivet	☐	☐	☐
b) MR ger säker diagnos	☐	☐	☐
c) Smärtans intensitet är korrelerad till utbredningen	☐	☐	☐
d) är kopplat till förekomst av antigen HLAB27	☐	☐	☐
e) Hormonell behandling har sämre effekt om endometrios finns på tarmen och urinvägarna	☐	☐	☐

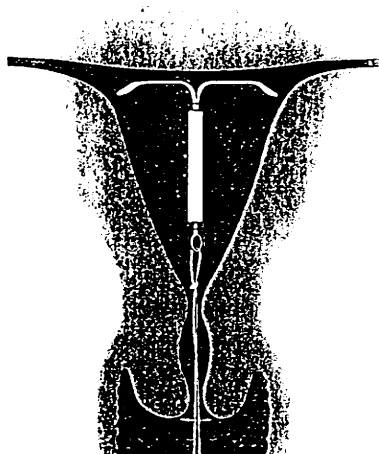
4. Dermoidcystor

a) är ofta bilaterala	☐	☐	☐
b) är den vanligaste cystan som upptäcks under graviditeten	☐	☐	☐
c) är en sk germinalcyst	☐	☐	☐
d) kan orsaka dysfunktionell blödning	☐	☐	☐
e) Metastaserar till lymfkörtlar vid malignifiering	☐	☐	☐

Kortsvarsfrågor

5. Denna bild illustrerar en typ av spiral.

- Ange vilken aktiv substans som spiralen frisätter och dess verkningsmekanism(er)
- Ange graviditetsrisk vid användning av denna spiral
- Ange förväntat typiskt blödningsmönster efter insättandet av spiralen, samt tänkbara bieffekter

6. Utredning av kvinnor med upprepade missfall.

7. 17-årig flicka söker Ungdomsmottagningen p g a oregelbunden menstruation sedan menarchedebut vid 14 års ålder. Hon berättar att hon hade anorexi som 15-åring och blivit behandlad för detta på Barnkliniken och är nu normalviktig sedan ett år tillbaka. Hon är orolig för att inte menssen kommit tillbaka. Du finner ett normalt status och hormonproverna visar förhöjt FSH och ett sänkt östradiol, övriga prover normala. Hur handlägger du fallet som gynekolog på mottagningen?

8. Beskriv och rita den typiska ultraljudsbilden vid PCO.

Essäfråga

9. Menstruationsstörning hos idrottande flickor/kvinnor har beskrivits. Beskriv

- Risikfaktorer för utveckling av idrottsmenorré
- Bakomliggande hormonell störning
- Risker på kort och lång sikt

Ämnesområde: Allmänt

Flervalsfrågor

1. Gardnerella vaginalis är en gramnegativ bacill associerad med bakteriell vaginos. Diagnosen ställs p g a:

	Rätt	Fel	Vet ej
a) Typisk lukt efter coitus	☐	☐	☐
b) Förekomst av cluecells	☐	☐	☐
c) Ph < 4,5	☐	☐	☐
d) Besvär korrelerade till antibiotikabehandling	☐	☐	☐
e) Gråvit skummig flytning	☐	☐	☐

2. Karyotypen 47 XXY är associerad med

a) Mongolism	☐	☐	☐
b) Förekomst av hjärtmissbildningar	☐	☐	☐
c) Mental retardation	☐	☐	☐
d) Gynekomasti	☐	☐	☐
e) Infertilitet	☐	☐	☐

3. Den nyföddes goda förmåga att klara av en asfyxi period beror framförallt på:

a) Högt basalt krav på hjärnans syreförbrukning	☐	☐	☐
b) Stor kapacitet för anaerob glykolys	☐	☐	☐
c) God reflexogen kontroll över cirkulationsapparaten	☐	☐	☐
d) Förmågan till ett högt pulmonellt gasutbyte	☐	☐	☐
e) Barnets kön, nyfödda flickor klarar asfyxi bättre än pojkar	☐	☐	☐

4. Socialstyrelsen (SoS) utgör sjukvårdens tillsynsmyndighet. Följande gäller:

a) Läkare i chefsställning skall anmäla till SoS om någon patient i samband med vård och behandling drabbats av allvarlig skada eller sjukdom	☐	☐	☐
b) Chefläkare skall själv utreda samtliga fall av felbehandling inom sitt sjukhus	☐	☐	☐
c) Hälso-och sjukvårdens ansvarsnämnd (HSAN) utgör en självständig offentlig myndighet, helt fri från Socialstyrelsen	☐	☐	☐
d) Om man som läkare uppmärksammat att en kollega gör sig skyldig till felbehandling måste man utan dröjsmål anmäla detta till HSAN	☐	☐	☐
e) De vanligaste disciplinpåföljderna är erinran respektive varning	☐	☐	☐

Kortsvarsfrågor

5. Vid vilka av följande operationer finns ett vetenskapligt dokumenterat värde av profylaktisk antibiotikabehandling: akut sectio, konisering, total hysterektomi, inkontinens-kirurgi, subtotal hysterektomi och laparoskopisk kirurgi.

6. Hur definieras (a) mödradöd, (b) perinatal död, (c) låg födelsevikt (d) Small-for-Gestational-Age (SGA)?

7. Vad rekommenderar Du i första hand för behandling (registrerade läkemedel) av vasomotoriska symtom samt urogenitala besvär till en kvinna behandlad för bröstcancer?

8. Beskriv kortfattat följande operationsmetoder för kvinnlig urininkontinens

- a) TVT-plastik
- b) Burch kolpourethropexi

Essäfråga

9. Med nuvarande praxis utförs det c:a 6,000 amniocenteser per år på indikationen modern >35 år, oro eller ökad risk för kromosomskadat barn. Med denna screening hittas c:a 30% av morbus Down foster. Under förutsättning att det under ett år föds 100 000 barn och förekomsten av barn födda med Downs syndrom är 1 per 1000 födda, och att missfallsrisken vid amniocentes är 1% innebär nuvarande praxis att det inträffar två sena missfall per diagnosticerat fall av morbus Down. Det finns nu alternativa screeningsmetoder för Downs Syndrom med användning av serummarkörer, triple test, eller bedömning av nackskinnstjocklek med abdominell ultraljud. Under förutsättning att kvinnor med positivt test utför amniocentes (av 100,000 kvinnor 4,100 amniocenteser vid positivt triple test respektive 4,500 amniocenteser vid nuchal translucency >2,5 mm) ger studier följande vägledning:

	Triple test	Ultraljud nackskinnstjocklek
Sensitivitet	48%	84%
Specificitet	99,9%	99,9%
Positiv prediktivitet	1,2%	1,9%
Negativ prediktivitet	0,05%	0,02%
Antal missfall per diagnosticerat fall av morbus Down	0,85	0,53

Vi vill nu att Du gör en jämförande etisk analys av nuvarande praxis samt *allmän* screening enligt angivna alternativa metoderna för screening av morbus Down.